

## Selvevaluering 2021/22

### Mobilpolitik på Glamsdalens Idrætsefterskole

#### Indledning

Som mange andre skoler og uddannelsesinstitutioner oplever vi på Glamsdalens Idrætsefterskole et øget tidsforbrug på mobiltelefoner, sandsynligvis som følge af elevernes talrige sociale medier og et øget pres for at "være til stede" på disse.

På Glamsdalens Idrætsefterskole fylder det balancerede liv meget fordi et liv i balance på sin vis "vaccinerer" mod dogmatik og ekstremisme i både stort og småt. Det har også præget skolens tilgang til brug af skærme herunder mobiler i både skole- og den frie tid. Skolens værdigrundlag rummer således netop humanistiske idealer samt balancer mellem ret og pligt. Vi oplever dog alle, at særligt mobiler fylder meget hos alle, både elever og medarbejdere. Derfor presser der sig også spørgsmål på, i forhold til om der er modsætningsforhold mellem individets rettigheder, dannelse og udvikling når mobilene fylder hverdagen. Skolens værdigrundlag kan læses i Bilag 1.

#### Modsætningsforhold

Som det kan læses i værdigrundlaget, er der fokus på både individuelle rettigheder og et forpligtende fællesskab. Den balance forsøger vi at arbejde med i alle pædagogiske henseender så det er ikke nyt. Det "nye" er, at mobiler efterhånden rummer så mange muligheder, at de med rette kan siges både at understøtte forpligtende fællesskaber, men også samtidig medføre et tab af opmærksomhed på andre. I flere år har vi således diskuteret mobilregler for skolens elever uden dog at finde "den rigtige" måde at håndtere det på.

Denne selvevaluering sigter således efter, at reflektere over kompleksiteten i de unges brug af mobiler balanceret med et pædagogisk ønske om mere nærvær mellem alle på skolen.



respekt >



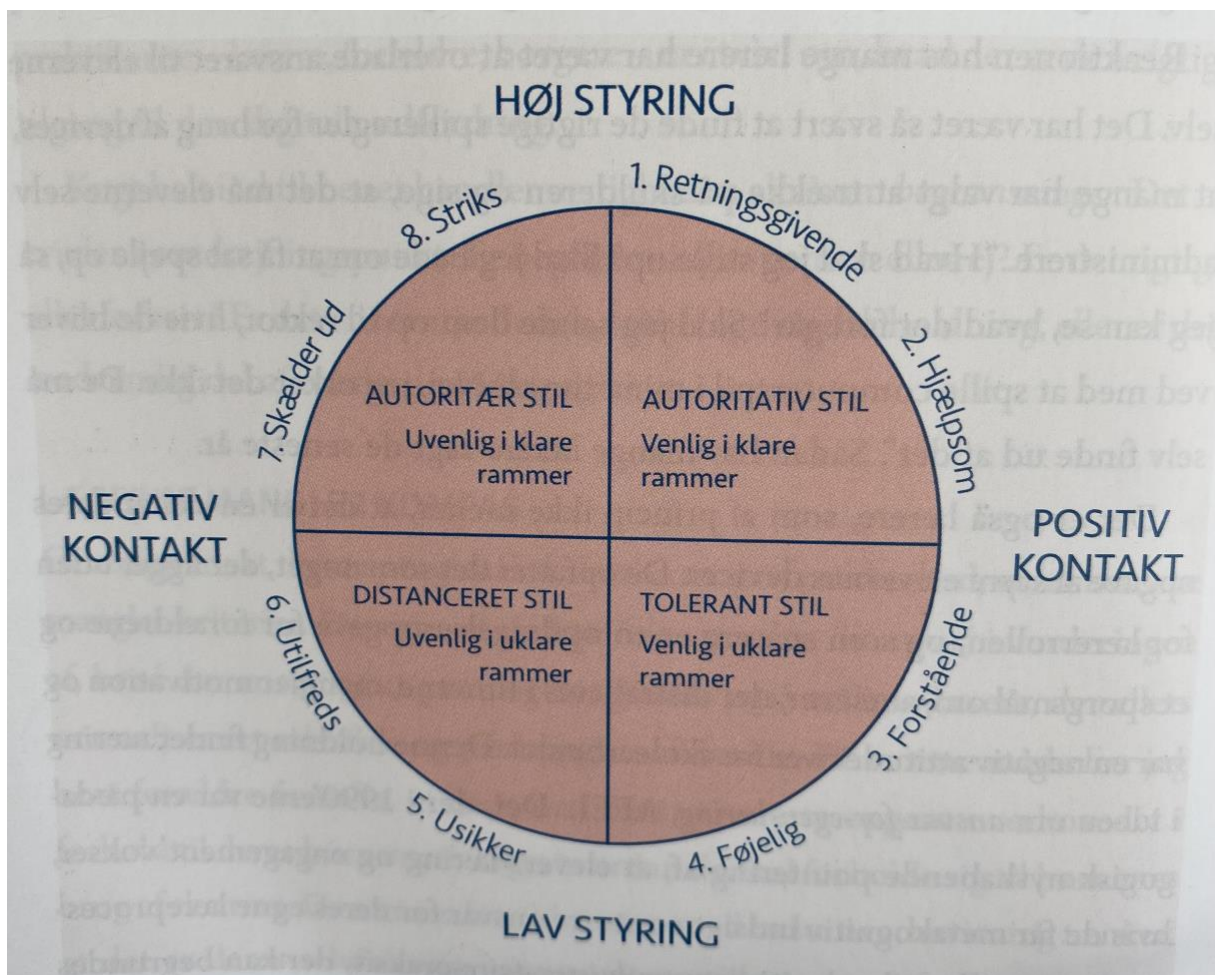
fællesskab >



udvikling >

Data der ligger til grund for evalueringen er lærergruppens refleksioner over skolens mobilregler og håndhævelser heraf. Med udgangspunkt i en spørgeskemaundersøgelse skabes et overblik over forskellige standpunkter indenfor diskussion af skærmbrug i skolen med afsæt i lærernes egne betragtninger og refleksioner.

Som alle andre pædagogiske kontekster søger vi den bedst mulige tilgang som ofte er en autoritativ stil: venlig i klare rammer. Nedenfor ses en figur som viser forskellige tilgange. Det centrale for selvevalueringen bliver således i mindre grad den pædagogiske stil, men langt mere hvilke rammer vi er venlige indenfor. Med andre ord: skolens regler for brug af mobiler.



Figur 1: Oversigt over forskellige pædagogiske tilgange til eksempelvis brug af mobiler (Ågard, ”Skærme i skolen. Et forsvar for krop, koncentration og fællesskab i et klasserum med digitale medier.

## Datagrundlag

I forbindelse med selvevalueringen har vi spurgt både elever og lærer om skolens mobilregler, men benytter udelukkende lærernes svar i selve evalueringen. Vi benytter dog elevernes svar til den fortsatte pædagogiske udvikling. Spørgsmålene til eleverne kan ses i Bilag 1. Her er de spørgsmål vi benyttede til lærerne.

### Spørgsmål til lærerne:

- I hvor høj grad oplever du at eleverne overholder skolens mobilregler?
  - Uddyb gerne dit svar
- Hvad synes DU konsekvensen skal være hvis en elev ikke overholder skolens mobilregler?
- Hvordan synes DU skolens mobilregler skal være?
  - Uddyb gerne dit svar
- Synes du, at du bruger for meget tid på din mobiltelefon?
  - Uddyb gerne dit svar
- Føler du at din mobiltelefon påvirker din koncentration og nærvær hvis du har den i lommen/tasken?
  - Uddyb gerne dit svar
- Føler du at mobiltelefoner påvirker dine kollegaers koncentration og nærvær hvis de har den fremme?
  - Uddyb gerne dit svar
- Tjek din skærmtid på mobiltelefonen - hvad var dit daglige gennemsnit pr. dag i sidste uge?
  - Uddyb gerne dit svar
- Føler du at din opmærksomhed påvirkes negativt (FOMO) af at skulle følge med på mobilen i løbet af dagen?
  - Uddyb gerne dit svar
- Er du en god rollemodel for eleverne ift. selv at overholde reglerne?
  - Uddyb gerne dit svar
- I hvor høj grad oplever du at lærerne håndhæver skolens mobilregler?

Alle svarene blev afgivet på en 5-punkts likert-skala:

- Slet ikke
- I mindre grad
- Hverken eller
- I nogen grad
- I høj grad

I alt besvarede 32 lærere spørgeskemaet.

## Resultater

- **I hvor høj grad oplever du at eleverne overholder skolens mobilregler?**
  - Slet ikke: 9
  - I mindre grad: 16
  - Hverken eller: 1
  - I nogen grad: 5
  - I høj grad: 1
  - Uddyb gerne dit svar: Uddrag fra besvarelser:
    - *Så længe vi lærere ikke i fællesskab slår ned på at ovenstående regler skal overholdes, bliver de ikke overholdt af elever.*
    - *Men jeg oplever ikke, at mobilerne forstyrrer undervisningen.*
    - *Kan se praktiske fordele i at have mobilen på sig frem for nuværende regler.*
    - *Oplever meget sjældent at de har dem fremme i undervisningen. Men tror ikke de ligger i husene, nok nærmere i lommerne.*
    - *Eleverne har respekt for at den kan være forstyrrende i undervisningen, men de kan ikke forstå at de ikke må have den på sig.*
- **Hvad synes DU konsekvensen skal være hvis en elev ikke overholder skolens mobilregler?**
  - Uddrag fra besvarelser:
    - *Som de er nu! Fratages og kan hentes igen om aftenen i fællesrummet.*

- *Jeg er mest til dialogformen som begyndelse, da vi bør udvikle deres forståelse frem for konsekvent at inddrage. Sker det gentagende gange, vil jeg føle med nødsaget til at inddrage telefonen.*
  - *Det afgørende er, at konsekvensen er ens og lærergruppen bakker hinanden op gennem sin adfærd. Ex. at tage telefonen til aften/morgen, som nu.*
  - *Konfiskering i 24 timer og ikke bare til kl 21:30 samme dag.*
  - *Synes egentlig at tage den er god. Det er bare svært at overholde hele tiden.*
- **Hvordan synes DU skolens mobilregler skal være?**
- **Uddrag fra besvarelser:**
    - *Jeg tror det bliver en umulig opgave at elevernes mobiltelefoner skal være i huset. jeg syntes reglen skal være følgende: Man må have mobilen med rundt på pladsen, men den må ikke bruges i spisesal, klasserum, og til undervisning generelt.*
    - *For mig vil det være med fokus på, hvordan man bruger sin telefon og i hvilken sammenhæng det er passende og upassende. Når de er færdige hos os, er der ikke nogen, som inddrager den, så det handler om at forstå telefonens betydning og brugen af den.*
    - *Ingen mobiler i spisehuset som det eneste sted. Alt andet er for svært at håndtere, når alle kolleger alligevel ikke håndhæver*
    - *Jeg synes at eleverne skal have mulighed for at have deres telefoner som vi også har. Derudover synes jeg det kunne være rart, at eleverne har mulighed for at aflevere telefonen et trygt sted - og ikke i deres egne lommer. Jeg tror også, at det kan skabe færre konflikter.*
    - *Jeg er fortalere for mobilfri zoner, hvor det giver mening (spisesal, klasserum osv) I stedet for dette års meget restriktive regelsæt, kunne man indføre X antal mobilfri uger om året. I den forbindelse kunne "mobil-afhængighed", FOMO, socialt relationsarbejde osv være gennemgående tema for husmøde, fællessamling osv. Undervisningen kunne (én af ugerne) blive af den gammeldags slags uden brug af computer og internet. Det kunne lade sig gøre, hvis der var tid forinden til at forberede det i lærerstaben :)*

- *Mobiltelefoner afl. ved undervisning og ved putterunde. Låses inde i en boks i huset om aftenen og ud om morgenen. Også meget gerne flere mobilfri perioder. Mange elever fortæller at de nød den første uge uden mobiler og det kunne være godt med nogle perioder om året uden mobiler.*
- *Den skal være i huset til kl. 17, og kan ikke tages med, medmindre en lærer har skrevet ud den skal med. Den skal selvfølgelig heller ikke være med under spisningen*

- **Synes du, at du bruger for meget tid på din mobiltelefon?**

- Slet ikke: 6
- I mindre grad: 4
- Hverken eller: 7
- I nogen grad: 13
- I høj grad: 2

- **Føler du at din mobiltelefon påvirker din koncentration og nærvær hvis du har den i lommen/tasken?**

- Slet ikke: 5
- I mindre grad: 15
- Hverken eller: 7
- I nogen grad: 4
- I høj grad: 1

- **Føler du at mobiltelefoner påvirker dine kollegaers koncentration og nærvær hvis de har den fremme?**

- Slet ikke: 2
- I mindre grad: 8
- Hverken eller: 7
- I nogen grad: 12
- I høj grad: 3

- **Uddrag fra uddybende besvarelser:**
  - *Jeg synes på ingen måder det er et problem.*
  - *Det kommer an på den enkelte kollega, nogen er mere afhængige af den end andre. Og nogen er mere ligeglade med at være en god rollemodel.*
  - *Nærværet forsvinder når kollegaer sidder med telefonen. Men det synes jeg meget sjældent de gør og jeg oplever det på ingen måde som et problem at mine kollegaer er for meget på deres telefoner. Eneste minus er at der er kollegaer der tager den frem i spisesalen uden at det er arbejdsrelateret.*
  - *Vi bør jo heller ikke sidde med mobilen i spisesalen*
  
- **Tjek din skærmtid på mobiltelefonen - hvad var dit daglige gennemsnit pr. dag i sidste uge?**
  - 0-1 time pr. dag: 6
  - 1-2 timer pr. dag: 12
  - 2-3 timer pr. dag: 7
  - 3-4 timer pr. dag: 3
  - Mere end 4 timer pr. dag: 4
  
- **Føler du at din opmærksomhed påvirkes negativt (FOMO) af at skulle følge med på mobilen i løbet af dagen?**
  - Slet ikke: 6
  - I mindre grad: 13
  - Hverken eller: 5
  - I nogen grad: 7
  - I høj grad: 1
  
- **Er du en god rollemodel for eleverne ift. selv at overholde reglerne?**
  - Slet ikke: 1 (pga. jobfunktion som SOME-ansvarlig)
  - I mindre grad: 2
  - Hverken eller: 4
  - I nogen grad: 15
  - I høj grad: 10

- **Uddrag fra uddybende besvarelser:**
  - *Jeg overholder som udgangspunkt reglerne - bruger den dog mellem undervisning til at tjekke beskeder på VIGGO og for at holde styr på aftaler mv.*
  - *Jeg har kun mobilen fremme foran elever når jeg tjekke Viggo og fravær. Hvis jeg skal tjekke personlige ting, svare beskeder eller ringe er jeg meget opmærksom på at trække mig fra elever.*
  - *Jeg synes jeg er god til at udvise en fornuftig tilgang. Men jeg er ikke så god til politi-rollen, når telefonen skal inddrages for at overskride reglerne.*
  - *Det håber jeg meget. Men tror faktisk ikke at eleverne tænker over at jeg ikke har en mobil fremme.*
  
- **I hvor høj grad oplever du at lærerne håndhæver skolens mobilregler?**
  - Slet ikke: 2
  - I mindre grad: 16
  - Hverken eller: 4
  - I nogen grad: 10
  - I høj grad: 0
  
- **Hvad synes DU konsekvensen skal være hvis en elev ikke overholder skolens mobilregler?**
  - *Vi bliver nok nødt til at være hårde i starten af året, så de forstår at vi mener det. Det betyder også, at den ikke skal med i lommen.*
  - *Synes konsekvensen med at tag mobilen til 21.30 er god, men det kræver alle gør det og gør det konsekvent. Der kan jeg have min tvivl;-) Tilføjelse: Som tidligere nævnt på lærermøder, synes jeg vi skal have dage/uger der er mobilfrie. Tror det vil være utrolig godt for fællesskabet, og der er elever der efterspørger det.*
  - *Vi sætter hinanden i en træls situation eftersom nogen overholder regler og andre ikke gør. Ydermere er der flere lærere som ikke er rollemodeller overfor disse regler. Er det f.eks. okay at man sidder og ser en kamp i spisesalen på pc eller mobil imens eleverne ikke må have mobiler fremme? Personligt syntes jeg selv at jeg starter*



*skoleåret godt ud med at overholde reglerne, men jeg giver op i løbet af året, når jeg kan se at en større del af lærerne ikke gør det, Jeg er træt af at være bussemanden når andre ikke er det.*

- *Sidestilles med fremmøde til UV+samlinger. Så indgår vurderingen i huslærerrollen.*
- *Ingen regler ingen konsekvens*
- *Afleveres i 2 dage.*
- *Dialog før konsekvenser. Så helst så få som muligt.*

## Diskussion

Som resultaterne af spørgeskemaundersøgelsen viser, er der stor spredning på besvarelserne, hvilket er i overensstemmelse med de mange løbende snakke og diskussioner det pædagogiske personale på skolen har. I udgangspunktet er uenighed og åbne diskussioner en vigtig del af skolens DNA og samarbejds miljø, men som besvarelserne også viser, kan det medføre en ”træthed” og desværre også en tendens til at give op og give efter. Spørgsmålet er, om vi lykkes med at have mobilregler der understøtter elevernes læring, trivsel og dannelse eller om vi må ændre opfattelse og dermed regler.

Noget af det besvarelserne også viser er, at vi ikke er tilstrækkeligt gode til at være loyale overfor reglerne og dermed hinanden. Det er ikke ”ond vilje”, men mange lærere italesætter, at de ikke ser det da fokus er på noget andet. Resultatet er dog, at vi ikke håndhæver reglerne ens og at vi derfor bliver frustrerede. Det er klart et indsatspunkt da netop mobilreglerne opleves som et sted vi håndhæver reglerne meget forskelligt, hvilket kan tilskrives meget forskellige personlige opfattelser af ”problemet”. Det samme gør sig i meget mindre grad gældende for skolens andre regler. Vi er dog alle enige om, at har vi en regel skal den give mening og håndhæves. Ellers skal reglen væk.

Som beskrevet i starten er skolens pædagogiske tilgang meget ofte en autoritativ tilgang: venlig i klare rammer. Rammerne/mobilreglerne er klare, men da de håndhæves forskelligt er det svært for eleverne at se de klare rammer og de kommer derfor til at bryde rammerne. Lærerne får samtidig svært ved at være venlig i klare rammer da rammerne af eleverne opfattes uklare. Nogle lærere kommer derfor til at fremstå meget restriktive, mens andre opfattes mere ”laissez faire”. Det går ikke.

Ifølge et opråb fra tre eksperter på vegne af netværket ”Tech og Trivsel” bør vi måske alle være meget mere påpasselige og forsigtige i vores brug af skærme og sociale medier (Altinget, 23. nov. 2022). Ekspertene mener sågar, at Folketinget på tværs af ministerier bør fokusere på digitaliseringens negative bivirkninger og eventuelt lovgive på området. Formålet er, at skabe muligheder for en børne- og ungdomskultur præget af sunde fysiske fællesskaber og meningsfulde aktiviteter med plads til bevægelse, fordybelse og gode søvnvaner. Alt sammen med sigtet på at mindske den voksende mistrivsel blandt børn og unge. Denne tilgang er digitaliseringskritisk og det er muligt at finde andre synspunkter blandt eksperter. Derfor skal vi være nysgerrige på flere perspektiver, men måske er det på tide at anlægge en mere forsigtig og restriktiv tilgang. Det vil være fokus på kommende diskussioner af netop skolens mobilregler.

## Konklusion

På baggrund af resultaterne og den voksende røst fra digitaliseringskritiske eksperter skal vi fortsætte vores pædagogiske diskussioner. Vi bør dog nok i endnu højere grad anlægge et forsigtighedsprincip da mængden af undersøgelser som påviser sammenhæng mellem mistrivsel og skærmb brug vokser. Der er endnu ikke sikker viden på området, men netop derfor bør vi udvise forsigtighed da vi risikerer retrospektivt at ærgre os over en for afventende tilgang.

## **Bilag 1:**

### Værdigrundlag

Oplysningstidens humanistiske idealer med menneskets frigørelse fra tro og overtro, respekten for individets rettigheder og menneskers lige ret i livet er en stor inspirationskilde for værdigrundlaget på Glamsdalens Idrætsefterskole.

Grundlaget for Glamsdalens Idrætsefterskoles virke er, at mennesket er et socialt væsen, der er en del af sin tid og samfund, sine relationer til familie, venner og andre, som det lever med. Det enkelte menneske formes af sin oprindelse og sit samspil med omgivelserne.

Vi tror derfor på, at det respektfulde møde mellem ligeværdige mennesker er et væsentligt grundlag for dannelse og udvikling. Skolen vil være en ramme herfor.

Demokrati opfatter skolen som en ret og en pligt for den enkelte og for fællesskaber – og for unge mennesker bliver opøvelsen heri et vigtigt skridt på vejen til et rigt voksenliv.

Skolens respekt for menneskets lige værd udtrykkes i den enkeltes forpligtigelse til at udvikle egne evner og færdigheder, vi respekterer forskelligheden og lægger derfor vægt på den enkeltes vilje og arbejdsindsats.

Skolen ser det som sin mission at støtte unge menneskers mulighed for at udvikle deres personlighed og holdninger. Derfor vil vi udfordre dem og stille krav om indsats og det vil ske i en atmosfære af tillid og tryghed.

Det kan kortfattet udtrykkes i fire balancer mellem ret og pligt:

- Retten til at vælge egne veje og pligten til at tage ansvar for egne handlinger og beslutninger
- Retten til at være sig selv og pligten til at deltage i det forpligtende fællesskab
- Retten til at være anderledes og pligten til at tage hensyn til andre
- Retten til at afprøve sine muligheder og pligten til at give plads for andre kan gøre det

**Bilag 2:**

- I hvor høj grad overholder DU skolens mobilregler?
  - Uddyb gerne dit svar
- Hvad synes DU konsekvensen skal være hvis en elev ikke overholder skolens mobilregler?
- Hvordan synes DU skolens mobilregler skal være?
  - Uddyb gerne dit svar
- Synes du, at du bruger for meget tid på din mobiltelefon?
  - Uddyb gerne dit svar
- Føler du at din mobiltelefon påvirker din koncentration i timerne/nærvær i samlinger og til måltider hvis du har den i lommen/tasken?
  - Uddyb gerne dit svar
- Tjek din skærmtid på mobiltelefonen - hvad var dit daglige gennemsnit pr. dag i sidste uge?
  - Uddyb gerne dit svar
- Føler du at din opmærksomhed påvirkes negativt (FOMO) af at skulle følge med på mobilen i løbet af dagen?
  - Uddyb gerne dit svar
- Har du behov for hjælp til at "styre" dit mobilforbrug/lægge mobilen væk?
  - Uddyb gerne dit svar
- I hvor høj grad oplever du at lærerne håndhæver skolens mobilregler?
  - Uddyb gerne dit svar